

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odessa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odessa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odessa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odessa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odessa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Олена УСЕНКО

ВИСНОВОК ЗЕМЕЛЬНО-ОЦІНОЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЯК ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ОБІГУ
ЗЕМЕЛЬ.....126

Євген ХИЖНЯК

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ЕКСПЕРТНИМИ ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ.....131

Тетяна ЧАБАНЕЦЬ, Світлана ТАРАСЮТІНА

СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА У ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ: ОРІЄНТИРИ ТА
ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ.....134

Антоніна ЧЕРЕМНОВА

РОЛЬ ТА МОЖЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В МЕХАНІЗМІ РОЗСЛІДУВАННЯ
ЕКОЛОГІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ.....138

Наталія ЧІПКО

ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ШАХРАЙСТВА З
ДОРОГОЦІННИМ КАМІННЯМ ТА МЕТАЛАМИ, ЩО ВЧИНЕНІ ОРГАНІЗОВАНИМИ
ГРУПАМИ.....143

Секція 2

**ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ТА ЕКСПЕРТНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ
ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....147**

Дмитро АФОНІН

ОСОБЛИВОСТІ OSINT ДЛЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ СУСПІЛЬНО
НЕБЕЗПЕЧНИМИ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ.....147

Анастасія БЕРШАВСЬКА

ДО ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ОСОБИ-ПОСОБНИКА ДЕРЖАВІ-АГРЕСОРУ.....151

Андрій БІЦЮК

ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕОБҐРУНТОВАНИХ АКТИВІВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА АНАЛІТИЧНІ
ІНСТРУМЕНТИ.....155

Олександр БУБЛИК, Андрій БУБЛІКОВ

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ В КОМПЛЕКСНІЙ
СУДОВІЙ ЕКСПЕРТИЗІ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ ЛІФТІВ ТА ЕКСПЕРТИЗІ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.....158

Олеся ВАЩУК

АЛГОРИТМ ФІКСАЦІЇ ТА ЕКСПЕРТНОГО АНАЛІЗУ ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ ГРУП У МЕСЕНДЖЕРАХ TELEGRAM, WHATSAPP I
SIGNAL.....166

Бершавська Анастасія

аспірант кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності

Національного університету «Одеська юридична академія»,

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-7331-3138>,

електронна адреса: Sernas103@gmail.com

**ДО ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ОСОБИ-ПОСОБНИКА ДЕРЖАВИ-
АГРЕСОРУ**

В матеріалах сконцентовано увагу на теоретичних та прикладних аспектах дослідження особи пособника держави-агресору в цілях подальшого розроблення інтеграційних психолого-криміналістичних моделей особи такого злочинця. Констатується, що це забезпечить ефективний процес доведення вини конкретного злочинця.

Ключові слова: взаємодія, експертне забезпечення, міжнародна кооперація, організована злочинність, судово-експертні мереж.

Bershavska Anastasia

Postgraduate student of the Department of Operational-Investigative and

Police Activities,

National University «Odesa Law Academy» Odesa, Ukraine

**ON THE ISSUE OF MODELING A PERSON AS A HELPER TO THE
AGGRESSOR STATE**

The materials focus on the theoretical and applied aspects of studying the personality of an accomplice of the aggressor state in order to further develop integrative psychological and forensic models of the personality of such a criminal. It is stated that this will ensure an effective process of proving the guilt of a particular criminal.

Keywords: interaction, expert support, international cooperation, organized crime, forensic networks.

Російсько-українська війна актуалізувала питання справедливості та обґрунтованості висування обвинувачення особам за дії, що підривають суверенітет і цілісність держави, адже такі злочини безпосередньо впливають на національну безпеку та довіру європейських партнерів до національного правосуддя. В цьому контексті важливим є врахування світової практики протидії злочинам, що завдають шкоду національній безпеці державі, яка має безліч прикладів ефективної взаємодії співробітників правоохоронних органів із спеціалістами у галузі криміналістичної психології та судової психіатрії. Так, у

дослідженні колективу науковців Кембриджського університету «Психопатологія у нідерландських жінок із терористичною поведінкою: емпіричне серійне дослідження (case-series study)», оприлюдненого в 2023 році автори прийшли до висновку про те, що серед 14 жінок, засуджених за терористичну діяльність та злочини проти держави, 50 % осіб мали діагностовані психічні розлади (особистісні, аутистичні спектри тощо) [1]. Виявлені психологами особливості внутрішнього світу осіб, які вчиняють такі злочини, закономірності, що визначають своєрідність їхньої кримінальної поведінки, предкримінальні та післякримінальні мотиваційні чинники, психологічні типології можна успішно реалізовувати в оперативно-розшуковій та слідчій практиці при вирішенні різноманітних пошуково-пізнавальних, організаційно-тактичних і методичних завдань.

В криміналістичній науці особа злочинця як один з системоутворюючих елементів механізму злочину виступає складовою частиною криміналістичної характеристики окремого виду злочинів. Традиційно вивчення соціальних, психологічних, фізіологічних ознак підозрюваного дає змогу встановити мотиви їх злочинної діяльності, що відповідно зумовлює висунення версій щодо способів вчинення злочину та прогнозування подальших дій правопорушника, визначення напрямів пошуку доказів чи оптимізації тактики проведення слідчих (розшукових) дій із такою особою. Серед осіб, які завдають шкоду національній безпеці державі, про типізацію їх мотивів окремі науковці згадували [2]. Тому за цією ознакою пособника державі-агресору можна виділити умовно чотири типи такого злочинця зокрема: 1) ідеологічні, що керується переконаннями або ідеологією, добровільно підтримує агресору; 2) корисливі – фінансовими чи економічними цілями; 3) вимушені (примушені), які діють під впливом прямої загрози чи страху такої загрози; 4) змішані за мотиваціями – це поєднання декілька мотивів. Останній тип описаний найчастіше у матеріалах судової практики, саме тому прикладене значення таких типів мінімальне.

Як свідчить аналіз на підставі узагальнення матеріалів судово-слідчої практики, поведінка пособника державі-агресору завжди підпорядкована багато чисельним закономірностям криміналістичного характеру. Наведемо основні наші висновки. По-перше, його не можна назвати типовим злочинцем, що має чіткі кримінальні схильності чи мотивації. Найважливіше, що його може проявляти – це високий рівень лояльності до держави-агресору чи її ідеології, всупереч національним інтересам. По-друге, така особа здатна вести подвійний спосіб життя – публічно демонструвати патріотизм і одночасно працювати на користь агресору, тому вона при її викритті проявляється її природна схильність до маніпуляцій, брехні та пояснення своєї діяльності впливом пропаганди або загрозами власної безпеці. По-третє, не можна виключати, що така особа дійсно діє під впливом зовнішніх матеріальних, ідеологічних чи особистих мотивів. Ці чинники формують широкий спектр закономірностей криміналістичного характеру, які можуть бути використані при розробці пошукових профілів

злочинців як поведінкових стереотипів у поєднанні із особливостями конкретного злочинця як особистості.

При цьому комплекси цих закономірностей можуть бути об'єктами професійного криміналістичного моделювання. Метод моделювання є одним з універсальних методів пізнання в криміналістичній науці, який застосовується, коли вивчення самого об'єкта, явища, процесу з тих чи інших причин неможливе або недоцільне. У криміналістиці використовують багато видів моделювання: уявне (наприклад, під час розробки слідчих версій і планування розслідування); фізичне (створення матеріальних моделей макетів, муляжів, предметів-аналогів); математичне (моделювання умов протікання процесів і явищ за допомогою відповідних розрахунків) [3]. Криміналістичне моделювання особи пособника державі-агресору, на нашу думку, полягає у розробленні інтеграційної психолого-криміналістичної моделі профілю такого злочинця, з тим щоб максимально обґрунтувати справедливість висування обвинувачення конкретній особі.

Для реалізації наукових цілей моделювання особи пособника державі-агресору важливим є врахування не тільки результатів психологічних чи психіатричних експертиз, а й матеріалів журналістських досліджень, які фактично виступають у ролі соціальних дослідників, намагаючись скласти психологічний та соціальний портрет сучасного українського пособника чи колаборанта. В 2024 році в статті Ізобели Кошів *The Guardian* «Ув'язнені як колаборанти: історії українців, які опинилися у в'язниці» ці особи не виправдовуються, але журналіст намагається дослідити життєвий шлях конкретних осіб і причини вибору між лояльністю до держави й адаптацією до окупації. Ці особи дуже різні за віком, статтю, освітою, мотивацією та рівнем залучення: серед них жінки, пенсіонери, колишні чиновники, вчителі, медики; частина з них свідомо підтримувала окупаційну владу, інші – діяли через побоювання за життя себе чи членів родини, сподівання на зручне життя в окупації. Через ці різні життєві історії *The Guardian* показує, багатошаровість людських мотивацій, вносячи свій внесок у формування суспільного портрета зрадника чи пособника, що важливо для розуміння природи колабораціонізму в умовах війни.

Отже, розроблення інтеграційних психолого-криміналістичних моделей особи пособника державі-агресору забезпечить ефективний процес доведення вини конкретного злочинця. Залучення до цього процесу судових експертів психологічного чи психіатричного напрямку судової медицини, використання матеріалів журналістських розслідувань забезпечить слідчому в подальшому цілеспрямованість процесу збирання доказів.

Перелік використаних джерел:

1. Психопатологія у нідерландських жінок із терористичною поведінкою: емпіричне серійне дослідження. *BJPsych Open*. 2023. Т. 9, № 6. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/bjpsych-open/article/psychopathology-in->

[dutch-women-with-terrorist-behaviours-empirical-case-series-study/64BB09B105FB85848E42AAA32880FA16](#)

2. Загиней-Заболотенко З.А., Допіряк Б.П. Форми умисних дій, спрямованих на допомогу державі-агресору (пособництво), в судовій практиці. Науковий вісник 136 Ужгородського національного університету. 2024. Серія ПРАВО. Випуск 84: частина 3. С. 301–309

3. Криміналістика : мультимедійний навчальний підручник [Електронний ресурс] / Антонюк П. Є., Антощук А. О., Вакулик О. О. та ін., Запотоцький А. П., Курилін І. Р., Лісогор В. Г., Мировська А. В., Патик Л. Л., Полях А. М., Пясковський В. В. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. URL: <https://arm.navs.edu.ua/books/criminalistics/info/vstup.html>